

Z Á Z N A M

**Zo spoločného konzultačného dňa národných referenčných centier:
NRC pre expozičné testy xenobiotík (ÚVZ SR),
NRC pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského biomonitingu, (RÚVZ BB),
NRC pre hodnotenie osobnej expozície a zdravotného rizika (RÚVZ Banská Bystrica)
NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzatvorených priestorov
nevýrobného charakteru na zdravie populácie (RÚVZ Banská Bystrica)**

Miesto konania: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Dátum konania: 6.11.2019 od 10:00 hod

Prítomní: podľa prezenčnej listiny, neúčast' zo zdravotných dôvodov ospravedlnili doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD. a RNDr. Janka Laffersová

Spoločný konzultačný deň otvoril prof. MUDr. Cyril Klement, CSc. - regionálny hygienik a generálny tajomník služobného úradu so sídlom v Banskej Bystrici. Konzultačný deň moderovala Ing. Daniela Borošová, PhD. privítala zástupcov všetkých prítomných NRC a ostatných účastníkov KD. V úvode rokovania oboznámila prítomných s programom konzultačného dňa a rokovanie pokračovalo podľa programu.

- RNDr. Iveta Drastichová prezentovala činnosť Národného referenčného centra pre expozičné testy xenobiotík za rok 2019, vzorky – 310 (stav k 5.11.2019), prezentovala aktivity v oblasti platených služieb, projektov VZ, hlavne: 7.6. Biomonitring ťažkých kovov v pracovnom a životnom prostredí, účasti na MPS, prípravy PT, SNAS – prechod na novú STN EN ISO/IEC 17 025: 2017 – II. 2019, konzultačná a prednášková činnosť (ML, SZÚ Praha) a Posudky o riziku.
- RNDr. Iveta Drastichová predniesla prednášku Expozícia toluénu – porovnanie metód, kde prezentovala sledovanie vylučovania metabolitov toluénu (kyseliny hippurovej a o-krezolu) v moči zamestnancov exponovaných rôznym koncentráciám toluénu v pracovnom prostredí a zistenie korelácie medzi vylučovaním kyseliny hippurovej a o-krezolu v moči.
- Činnosť NRC pre hodnotenie osobnej expozície a zdravotného rizika bola prezentovaná prednáškou, ktorej autorkou bola vedúca NRC doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD. a z jej poverenia ju predniesla Ing. Borošová
- Činnosť NRC pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského biomonitingu za rok 2019 prezentovala Ing. Daniela Borošová, PhD., pričom bolo konštatované, že vyvinuté úsilie NRC o skvalitnenie technického vybavenia chemických laboratórií sa nestretlo s úspechom pri podávaní žiadosti o nenávratný finančný príspevok na Výskumnej agentúre v rámci Operačného programu Výskum a inovácie (OPVaI.)
- Ing. Borošová predniesla spoločnú prezentáciu „Big data pre podporu rozhodovacích procesov pri riešení zaťaženia človeka rizikovými faktormi prostredia“, Ing. Daniela

Borošová, PhD., Ing. Daniel Mikláš, ktorou prezentovala úsilie o získanie finančných prostriedkov z Európskej únie v rámci operačného programu Výskum a inovácie, v rámci ktorého Výskumná agentúra Ministerstva školstva vypísala výzvy na projekty operačného programu Výskum a inovácie. Predkladný projekt sa týka výskumu veľkého objemu údajov zaťaženia ľudí vonkajšími faktormi prostredia, identifikácii škodlivých chemických faktorov vstupujúcich do ľudského organizmu, výskumu a vývoju digitálnych prototypov na analyzovanie možných príčinných vzťahov medzi expozíciou chemickým faktorom a zdravotnými následkami v podobe chorôb, poškodenia zdravia alebo zmien vo fyziologických parametroch u ľudí. Vstupné údaje do digitálnych prototypov budú získané z laboratórnych prístrojov mapujúcich kvalitu životného prostredia, z laboratórnych prístrojov mapujúcich chemické látky, alebo ich metabolity v ľudskom tele v telesných tekutinách, z bližšieho popisu životného štýlu osoby, ku ktorej sa vzťahuje vzorka humánneho biomonitoringu, zo vzťahu dĺžky expozície a intenzity expozície faktormi životného prostredia sledovanej osoby, a pod.

- S prednáškou „Zabezpečenie kvality výsledkov stanovenia metabolitov chemických škodlivín z ovzdušia v biologických vzorkách“ vystúpila, Mgr. Eva Krčmová a prezentovala okrem základných pojmov zabezpečenia kvality a riadenia kvality, aký dopad na výsledok koncentrácie kyseliny t,t-mukonovej v reálnej vzorke moču má vykonávanie a (ne)vyhodnocovanie vzoriek interného riadenia kvality, a to testovaním vhodnosti systému, kontrolou kalibrácie (analýza vzorky RM., analýzou matricového RM a medzilaboratórnym riadením kvality.
- NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzatvorených priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie prezentovala veľmi hodnotnou prednáškou na tému: Polycyklické aromatické uhľovodíky v životnom prostredí, riziká ohrozenia zdravia populácie, doc. MUDr. Katarína Slotová, PhD. Prednáška prehľadne popísala PAU, zdroje PAU, hlavné zdroje znečistenia mestského ovzdušia – dopravou a lokálnymi kúreniskami, cesty expozície a zdravotné riziká PAU.
- V rámci KD vystúpil RNDr. B. Cích s prednáškou Problematika merania inhalačnej expozície chemickým faktorom podľa STN EN 689+AC, v ktorej priblížil úskalía merania podľa uvedenej normy. Táto európska norma sa zaoberá meraním expozície chemickým faktorom v pracovnom ovzduší a predovšetkým stratégiou merania na porovnanie inhalačnej expozície pracovníkov s limitnými hodnotami pracovnej expozície (OELV, Occupational Exposure Limit Value). Prierezovo upozornil na význam osoby „Hodnotiteľ“ (angl. appraiser): osoba, ktorá je dostatočne vyškolená a skúsená v otázkach hygieny pracovného prostredia, v pracovných a meracích metódach, aby mohla viesť časť hodnotenia vykonávaného v súlade so súčasným stavom techniky ako aj všetky riziká, ktoré v súvislosti s touto osobou hodnotiteľa vyvstávajú.
- NRC pre expozičné testy xenobiôtík už tradične pripravilo vzorku medzilaboratórneho porovnávacieho merania: Stanovenie kreatinínu v moči, ktorú na konzultačnom dni distribuovalo pre záujemcov (5), spolu s inštrukciami na meranie. RNDr. Iveta Drastichová. Pani I. Tilingerová informovala o podmienkach uskladnenia a termíne zaslania výsledkov. Prítomní si prevzali vzorky moču. Prebehla diskusia zúčastnených k MPS. Záujem o účasť na MPS bolo potrebné prejsť vopred na adrese iveta.drastichova@uvzsr.sk

